

دوره لیسانس، سه ساله ولی مهارت محور می شود

غزل رضایی ثانی/ به گفته وزیر علوم، تحقیقات و فناوری طرح سه‌ساله شدن دوره کارشناسی باعث شکسته شدن سنت‌ها می شود و همچنین دانشجو می تواند یک سال و نیم از وقت خود را آموزش مهارتی ببیند. ابوالفضل واحدی معاون آموزشی وزیر علوم در گفت‌وگو با «ایران» درباره جزئیات این طرح و بررسی آن در کارگروه «تحول آموزش عالی» می‌گوید: «قاعدهٔاً در دوره‌های متعدد تحصیلی یک سری مفاهیم و مطالب مشخص به دانشجویان منتقل می‌شود. این محتواها در قالب برنامه‌های درسی و ساعت‌های مشخص تدوین شده که با نحوه خاص خود اجرایی می‌شود. اما سوالاتی که مطرح شده این است که آیا با توجه به تغییر و تحولاتی که در شیوه‌های آموزش یادگیری، بسترهای آموزشی، ابزارهای متنوع آموزشی و شیوه‌های مؤثر که اکنون برای انتقال دانش ایجاد شده، می‌توانیم همان کیفیت آموزش را با مدت زمان کوتاه‌تری به دانشجویان ارائه کنیم؟ اکنون این موضوع در کارگروه‌های مختلف مورد بحث و

بررسی قرار گرفته است. در این مدت مطالعات تحقیقی از سوابق سایر کشورها در این زمینه انجام شده است. برخی از کشورها دوره لیسانس را سه‌ساله به پایان می‌رسانند. سوابق آن کشورها نشان می‌دهد شیوه‌های مختلفی برای دوره کارشناسی وجود دارد و حتی برخی از کشورها دوره‌های پنج‌ساله برای مقطع کارشناسی دارند. البته این موضوع برای مقطع فوق لیسانس و دکتری نیز قابل پیگیری و در دست بررسی است.» به گفته معاون آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دوره لیسانس می‌تواند به دانشجو کمک کند برای آینده خود برنامه‌ریزی بهتری داشته باشد. واحدی می‌گوید: «هدف از کاهش دوره لیسانس این است که با حفظ کیفیت و استانداردها بتوانیم آموزش‌های لازم را در یک بازه زمانی کوتاه‌تر به دانشجو ارائه دهیم تا او سریع‌تر برای آینده، اشتغال، ادامه

تحصیل و سایر برنامه‌های زندگی خود اقدام کند. البته پتانسیل لازم برای کاهش دوره کارشناسی وجود دارد. خروجی بررسی‌ها در کارگروه «تحول آموزش عالی» به ما نشان داد ظرفیت و پتانسیل لازم برای کاهش دوره کارشناسی وجود دارد. اما ممکن است برای رشته‌های مختلف، شرایط متفاوت باشد. ممکن است در برخی از رشته‌ها دسترسی به کاهش دوره امکان‌پذیر باشد، اما شاید در برخی از رشته‌ها به زمان بیشتری نیاز داشته باشیم تا دانشجو درس خود را به اتمام برساند. به همین دلیل کارگروه تلاش می‌کند این تفاوت‌ها را لحاظ و بررسی کند، سپس بر اساس آن پیشنهادهاتی ارائه دهد که طرح مذکور در ابتدای کار خود، به شکل پایلوت یا نمونه در برخی از رشته‌ها اجرایی شود. به طور کلی یکی از وظایف کارگروه «تحول آموزش عالی» همین است، تا بدانیم چه بخشی از این طرح را به تدریج اجرایی کنیم و برای چه بخش‌هایی زمان بیشتری

داشته باشیم.» او در توضیح سیاست‌های کارگروه «تحول آموزش عالی» می‌گوید: «ذیل شورای عالی برنامه‌ریزی در دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی، کارگروهی به نام «تحول آموزش عالی» داریم که موضوع کاهش دوره کارشناسی را با محوریت دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی دنبال می‌کند.»

معاون آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در پاسخ به این سؤال که این طرح چه زمانی اجرایی خواهد شد، می‌گوید: «این کار به شکل تدریجی و پایلوت انجام می‌شود، وقتی خروجی حاصل شد قرار است یک بخش‌هایی را که باعث افزایش راندمان در زمان شود به طور آزمایشی و کم‌کم ابلاغ کنیم. برخی از محورها که بنیادی‌تر هستند در ادامه بررسی می‌شوند تا درباره آن تصمیم‌گیری‌های دقیق‌تری انجام شود. به طور کلی ممکن است تصمیمات کارگروه «تحول آموزش عالی» تا یکی، دو ماه آینده بیرون بیاید.»

معاون وزیر و رئیس سازمان آموزش و پرورش استثنایی در گفت‌وگو با «ایران» خبر داد دستورکار ویژه برای دانش آموزان با نیازهای ویژه

گزارش خبریسمیه افشین فر گروه اجتماعی

نزدیک به ۹۹ هزار دانش آموز با نیازهای ویژه در سراسر کشور تحت پوشش سازمان آموزش و پرورش استثنایی قرار دارند. این تعداد شامل گروه‌های متنوعی از دانش آموزان با اختلالات و نیازهای خاص است. حالا به گفته سالار قاسمی معاون وزیر آموزش و پرورش و رئیس سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور از ۹۹ هزار دانش آموز با نیازهای ویژه که تحت پوشش این سازمان قرار دارند، حدود ۸۲ هزار نفر در مدارس خاص استثنایی تحصیل می کنند و نزدیک به ۱۷ هزار دانش آموز در مدارس عادی در قالب برنامه آموزش تلفیقی و فراگیر حضور دارند تا از فرصت‌های برابر آموزشی بهره‌مند شوند.

رئیس سازمان آموزش و پرورش استثنایی با بیان اینکه در این مدارس، دانش آموزان با دریافت آموزش‌های استاندارد، خدمات تخصصی مانند مشاوره، توانبخشی، مناسب‌سازی محیط آموزشی و آموزش‌های حمایتی دریافت می کنند، به «ایران» می‌گوید: «سازمان آموزش و پرورش استثنایی برای دانش آموزان با نیازهای ویژه، مجموعه‌ای گسترده از خدمات آموزشی، توانبخشی و حمایتی طراحی و اجرا می کند تا این دانش آموزان بتوانند با حداکثر ظرفیت خود به تحصیل بپردازند و از فرصت‌های

رئیس مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت:

پشه آئدس به تهران نرسیده است

محدثه جعفری/ چند روزی است در فضای مجازی از پشه آئدس و تب دنگی می‌گویند و اینکه شیوع زیادی پیدا کرده و حتی چند مورد فوتی هم داشته است. اما در واقع تاکنون هیچ فوتی‌ای از بیماری تب دنگی در کشور ثبت نشده است. بنا بر اعلام وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، از ابتدای سال تاکنون ۴۴۸ نفر از مردم در کشور به بیماری تب دنگی مبتلا شده‌اند و امسال نسبت به سال گذشته، پشه آئدس در شهرهای بیشتری از استان مازندران صید شده است. تب دنگی یا تب استخوان‌شکن از جمله بیماری‌های ویروسی است که از طریق حشره آئدس قابل انتقال است و عمدتاً مربوط به مناطق گرمسیری و نیمه‌گرمسیری دنیاست. به گفته متخصصان، ۸۰ درصد مبتلایان به تب دنگی در اولین بار ابتلا هیچ علائمی ندارند و کسانی هم که علائم بیماری در آنها بروز می‌کند، اغلب خفیف تا متوسط است یا تب دارند. به طور میانگین، ۵ درصد بیماران،

یعنی یک نفر از ۲۰ نفر بیمار به نوع شدید بیماری تب دنگی مبتلا می‌شود.

دکتر قباد مرادی، رئیس مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با بیان اینکه از ابتدای سال ۱۴۰۴ تاکنون در مجموع ۴۴۸ بیمار مبتلا به تب دنگی در کشور شناسایی شده‌اند، می‌گوید: «از سال ۱۳۹۵ وچود پشه آئدس در کشور قابل انتظار بود و به تدریج در سال‌های بعد در ایران شناسایی و صید شد. در جنوب کشور استان‌های سیستان و بلوچستان، هرمزگان و بوشهر با این پشه درگیر هستند و در شهرهای شمالی ابتدا از بعضی از شهرهای شمالی و غربی کیلان شروع شد و به تدریج شهرهای گفته شده مستقر شده و رسید. این پشه تقریباً در بسیاری از شهرهای گفته شده مستقر شده و در مکان‌های زیادی وجود دارد، اما بیشتر در شهرهایی که کنار دریا یا دریاچه هستند، لانه‌گزینی کرده است. طبق گزارش‌های به دست آمده، پشه آئدس امسال نسبت به سال گذشته

در برنامه‌های آموزشی و توانبخشی خاص است، می‌گوید: «بیشترین تعداد دانش آموزان دارای معلولیت در گروه کم‌توان ذهنی است. حدوداً ۶۱ هزار و ۵۲۲ دانش آموز کم‌توان ذهنی، بیشترین تعداد را در میان دانش آموزان با نیازهای ویژه دارند. این دانش آموزان معمولاً در زمینه‌های یادگیری مفاهیم پایه، مهارت‌های روزمره و تعاملات اجتماعی نیازمند پشتیبانی هستند. برنامه‌های مداخلات رفتاری و فعالیت‌های توسعه مهارت‌های شناختی و اجتماعی می‌شود تا بتوانند حداکثر توانمندی‌های خود را به دست آورند. در گروه دوم ۸ هزار ۵۶۵ دانش آموز چند معلولیتی قرار می‌گیرند. این دانش آموزان همزمان با چند نوع معلولیت زندگی می‌کنند. بنابراین نیازهای آموزشی و توانبخشی آنها هم پیچیده‌تر و چند جانبه است. موفقیت تحصیلی این گروه نیازمند

تیم‌های تخصصی چندرشته‌ای شامل معلمان، روانشناسان و کادر توانبخشی است تا برنامه‌ای جامع و هماهنگ برای رشد و پیشرفت آنها فراهم شود.» به گفته قاسمی، آموزش و پرورش در ۳ هزار و ۸۹۹ دانش آموز در مرحله بعدی است. دانش آموزان مبتلا به اوتیسم

ثبت ۳۰ مورد انتقال محلی در بندرعباس

دکتر مرادی با اشاره به اینکه در گذشته از امارات، بعضی از کشورهای آفریقایی، پاکستان و افغانستان بیماری به کشور منتقل شده است، می‌گوید: «از تعداد کل مبتلایان امسال، ۲۱ مورد از کشورهای پاکستان و افغانستان به ایران وارد شده‌اند، مابقی هم از طریق انتقال محلی است. به غیر از ۳۰ مورد انتقال محلی از بندرعباس، مابقی موارد انتقال محلی در چابهار بوده است. خوشبختانه با توجه به اقدامات درمانی مؤثر، تاکنون هیچ فوتی‌ای در کشور از بیماری تب دنگی ثبت نشده است.» رئیس مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت در مورد رصد بیماری تب دنگی و پشه آئدس از طرف وزارت بهداشت از سال‌های ابتدایی دهه نود شمسی تاکنون می‌گوید: «بیش از ۱۴۵ کشور دنیا با پشه آئدس و بیماری منتقله از آن دست و پنجه نرم می‌کنند و گسترش آن در دنیا و به تبع آن در ایران به راحتی قابل کنترل نیست. کشورهای استوایی که اقلیم مناسبی برای تخم‌ریزی پشه آئدس دارند، اکنون این پشه برایشان به معضل تبدیل شده است. کشورهایی مثل برزیل، آسیای جنوب شرقی، مالزی، سن‌گاپور و تایلند سال‌هاست که با بیماری تب دنگی درگیر هستند. بیش از چند سال است که این نوع پشه در کشور ما هم صید شده است، همان طور که می‌بینید، انتقال محلی زیاد نبوده که نشان می‌دهد اقدامات انجام شده در ایران اثربخش بوده است. هر جا بهسازی محیط خوب انجام شود و سیستم دفع فاضلاب و پسماند مطلوبی وجود داشته باشد، حتی اگر پشه، ناقل بیماری تب دنگی هم باشد، امکان انتقال و گسترش آن کمتر می‌شود. این پشه در بعضی از کشورهای توسعه‌یافته هم مستقر شده و موارد بیماری نیز گزارش شده، اما طغیان‌های شدیدی از آن وجود نداشته که به دلیل استانداردهای بالای

استاندارد و مسیرهای دسترسی ایمن در مدارس تعبیه شده تا مشارکت کامل آنها در فرآیند یادگیری تضمین شود. ۵۲۶ دانش آموز دارای آسیب بینایی هم داریم که این دانش آموزان نیازمند منابع و ابزارهای آموزشی ویژه هستند تا بتوانند در مسیر تحصیلی موفق باشند. استفاده از کتاب‌های بریل، ابزارهای کمک آموزشی لمسی و مناسب‌سازی محیط کلاس از جمله اقدامات ضروری برای آموزش مؤثر این گروه است.» رئیس سازمان آموزش و پرورش استثنایی درباره خدمات حمایتی در مدارس استثنایی نیز می‌گوید: «مدارس استثنایی به‌طور تخصصی برای دانش آموزان با نیازهای ویژه طراحی شده‌اند. برنامه‌های آموزشی ویژه، مانند آموزش مهارت‌های زندگی و توانبخشی شناختی، تقویت مهارت‌های اجتماعی و زندگی روزمره و همچنین آموزش مهارت‌های شغلی برای دانش آموزان بزرگسال در برنامه‌ها قرار دارد. این برنامه‌ها متناسب با نیازهای هر گروه معلولیت طراحی شده و هدف آن توانمندسازی فرد در زندگی روزمره و تحصیل است. یکی دیگر از زمینه‌های فعالیت سازمان ارائه خدمات توانبخشی تخصصی است. ارائه فیزیوتراپی، کاردرمانی، گفتاردرمانی، مشاوره روانشناسی و مشاوره تحصیلی که برای افزایش استقلال و مهارت‌های فردی دانش آموزان ارائه می‌شود.»

۱۷ هزار دانش آموز در سیستم آموزشی تلفیقی
حدود ۱۷ هزار دانش آموز با نیازهای ویژه در مدارس عادی و تحت سیستم تلفیق فراگیر به تحصیل مشغول هستند. قاسمی درباره ارائه خدمات تلفیقی و حمایتی به این دانش آموزان، می‌گوید: «همراهی و مشاوره تخصصی به معنای حضور مربیان، مشاوران و روانشناسان برای پشتیبانی از دانش آموزان در کلاس و ارائه راهکارهای آموزشی فردی متناسب با نیاز هر دانش آموز یکی از مهم‌ترین خدماتی است که آنها در سیستم‌های تلفیق دریافت می‌کنند. مناسب‌سازی محیط و ابزارها که شامل تجهیز کلاس‌ها با وسایل کمک‌آموزشی، فناوری‌های آموزشی و ابزارهای ویژه برای دانش آموزان با اختلال بینایی، شنوایی و جسمی حرکتی است. هدف، ایجاد فرصت‌های برابر آموزشی، افزایش توانمندی‌های فردی، ارتقای استقلال دانش آموزان دارای نیازهای ویژه است. علاوه بر حمایت تحصیلی، این خدمات نقش مؤثری در توانمندسازی اجتماعی، آموزش مهارت‌های زندگی روزمره و آمادگی برای حضور موفق در جامعه دارند.»

قاسمی با بیان اینکه سازمان با هدف توانمندسازی دانش آموزان با

نیازهای ویژه و آماده‌سازی آنها برای زندگی مستقل در آینده، برنامه‌های آموزشی ویژه‌ای را در مدارس استثنایی و تلفیقی ارائه می‌دهد، می‌گوید: «این برنامه‌ها شامل آموزش مهارت‌های زندگی روزمره، مهارت‌های شغلی و اجتماعی است تا دانش آموزان بتوانند استقلال و توانمندی‌های خود را توسعه دهند. دستیابی به اهداف در حیطه‌های اجتماعی و مهارتی نیازمند همکاری خانواده‌هاست تا از طریق ارائه اهداف و روش‌های اجرایی به آن‌ها، ارزشیابی دقیق‌تری با کمک مشاهده معلم و گزارش‌های خانواده انجام شود.» به گفته رئیس سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور در راستای حمایت از دانش آموزان با اختلال طیف اوتیسم، این سازمان کتاب‌های مهارت‌آموزی ویژه‌ای تألیف کرده که به‌طور خاص برای این گروه از دانش آموزان طراحی شده‌اند. محتوا و ساختار این کتاب‌ها به‌گونه‌ای است که به نیازهای ویژه دانش آموزان اوتیسم پاسخ می‌دهد. قاسمی در این باره می‌گوید: «برای همه دانش آموزان با نیازهای ویژه، طراحی محتوای آموزشی با اولویت دادن به مهارت‌های زندگی انجام می‌شود. این رویکرد باعث می‌شود که آموزش‌ها به‌گونه‌ای تنظیم شوند که علاوه بر ارتقای توانمندی‌های شناختی و تحصیلی، بر توانمندسازی اجتماعی، مهارت‌های ارتباطی و استقلال فردی دانش آموزان تأکید داشته باشد. هدف اصلی در طراحی این محتواها، فراهم کردن فرصت‌های برابر برای دانش آموزان است تا بتوانند در آینده با اعتماد به نفس و مهارت‌های مورد نیاز، زندگی مستقل و موفق داشته باشند.»

ایجاد محیطی برابر برای دانش آموزان با نیازهای ویژه
معاون وزیر با تأکید بر گسترش برنامه‌های آموزشی و آگاهی‌بخشی برای رفع پیش‌داوری‌ها و تبعیض‌ها و فراهم کردن فرصت‌های برابر برای تمامی افراد و ایجاد جامعه‌ای بدون تبعیض، می‌گوید: «سازمان باید بر ترویج فرهنگ پذیرش اجتماعی در مدارس و جامعه تأکید کند تا دانش آموزان با نیازهای ویژه در یک محیط برابر قرار گیرند. آینده سازمان باید بر پژوهش و نوآوری در حوزه‌های آموزش، توانبخشی و درمان استوار باشد. انجام تحقیقات کاربردی در زمینه‌های جدید مانند روش‌های نوین آموزشی، فناوری‌های کمکی و ارزیابی‌های رفتاری می‌تواند به ارتقای کیفیت آموزش و پرورش دانش آموزان با نیازهای ویژه کمک کند. چشم‌انداز آینده ما باید مبتنی بر عدالت باشد تا دانش آموزان نه تنها از نظر آموزشی بلکه در تمامی ابعاد زندگی به استانداردهای بالای کیفیت زندگی برسند و جامعه‌ای پذیرا، برابر و بدون تبعیض شکل گیرد.»

می‌گوید: «در مناطقی که انتقال محلی بیماری تب دنگی را داشتیم سعی کرده‌ایم در بالاترین سطح ممکن اهمیت مداخلاتی مثل بهسازی محیط را به دستگاه‌های مسئول منتقل کنیم و اقدامات زیادی نیز توسط این دستگاه‌ها انجام شده است. بعد از استقرار دولت چهاردهم، موضوع پشه آئدس در هیأت دولت مطرح شد و شیوه‌نامه‌ای را به استانداری‌ها برای کنترل این پشه ابلاغ کردند. بنابراین بالاترین تعهد سیاسی و ملی برای کنترل این بیماری در کشور وجود دارد. هر چند سال گذشته در تهران هم بیماری تب دنگی گزارش شد، اما مورد بیماری وارداتی بود.»

برای پیشگیری و کنترل چکار کنیم؟

پیشگیری و کنترل بیماری تب دنگی بستگی به اقدامات مؤثر در زمینه کنترل پشه آئدس دارد. مشارکت اجتماعی همه سازمان‌ها مانند شهرداری‌ها، محیط زیست، آب و فاضلاب و سایر ارگان‌های ذیربط می‌تواند این تلاش‌های کنترلی را بهبود دهد. متخصصان می‌گویند: «نامساعد کردن محیط برای تکثیر و تخم‌گذاری پشه و حذف پشه بالغ با هدف به حداقل رساندن تکثیر پشه و تماس آن با انسان، از راهکارهای مهم پیشگیری و کنترل این بیماری است.»

پشه آئدس می‌تواند در هر ظرف یا فضایی که مقداری آب در آن جمع شده است، فوراً تخم‌گذاری کند. مانند لاستیک‌های مستعمل، قوطی کنسرو، حوضچه‌های سیمانی، ظرف زیر کمد، مخازن و تانکرهای ظرف، زیر کولر و... اما باید بدانیم تخم‌ها در برابر خشکی و کم‌آبی مقاوم هستند و می‌توانند تا مدت طولانی و گاهی بیش از یک سال» شرایط بدون آب را تحمل کنند. پشه آئدس برخلاف پشه مالاریا و بسیاری از پشه‌های دیگر، طی روز خونخواری می‌کند و حداکثر گزش را در صبح زود و هنگام غروب آفتاب قبل از تاریکی هوا دارد.

محیط زندگی و بهسازی محیط است. هر چند این بیماری در ایران تاکنون گسترش زیادی نداشته است، اما اگر پاکسازی و بهسازی مناسب و وضعیت بهداشتی مطلوب در محیط وجود نداشته باشد، نمی‌توان انتظار داشت بیماری گسترش پیدا نکند.»

ابلاغ شیوه‌نامه در دولت چهاردهم برای کنترل پشه آئدس
سال ۱۴۰۳ بالغ بر ۱۱۲۶ مورد تب دنگی در کشور تشخیص داده شد که تعداد ۹۲۲ مورد آن در داخل کشور رخ داد و انتقال محلی محسوب می‌شد و مابقی افراد خارج از ایران مبتلا شده بودند. دکتر مرادی می‌گوید: «از زمان طغیان پشه و بیماری تب دنگی در دنیا، وزارت بهداشت هم این بیماری و پشه خاص را دنبال می‌کند و برای کنترل آن پروتکل‌های متعددی نوشته و برنامه‌های بسیاری را به اجرا گذاشته است. وزارت بهداشت تلاش کرده با راه‌اندازی سیستم مراقبتی، اگر پشه وارد کشور شد، مناطق آلوده به پشه شناسایی شود. به محض صید شدن پشه، نظام مراقبت حشره‌شناسی و انسانی وجود دارد تا درایبیم بیماری تب دنگی در بدن پشه‌های صید شده یا بیماران بیمار وجود دارد یا نه. چون مدت زیادی نیست که این بیماری در کشور ما دیده شده است، بنابراین نظام سلامت در سال‌های اخیر تلاش کرده پزشکان، کادر درمانی بهداشتی و کارشناسان را با بیماری، علائم و ابعاد مختلفش آشنا کند. هر جا پشه استقرار پیدا کرده، سعی شده در بالاترین سطح سیاسی و اجرایی منطقه موضوع مورد بررسی قرار گیرد. در سال جاری، این موضوع در بالاترین سطح استان‌هایی که پشه در آنها صید شده است، یعنی استانداران و فرمانداران مطرح شد و آنها در جریان شرایط قرار گرفتند و در همه موارد با حضور استانداران و مدیران کل استان‌ها، این موارد بررسی شده است.»

پشه آئدس تاکنون به تهران نرسیده است. دکتر مرادی با تأیید این موضوع

مدارس استثنایی به‌طور

تخصصی برای

دانش آموزان

با نیازهای

ویژه طراحی

شده‌اند.

برنامه‌های

آموزشی ویژه،

مانند آموزش

مهارت‌های

پایه و

توانبخشی

شناختی،

تقویت

مهارت‌های

اجتماعی و

زندگی روزمره

و همچنین

آموزش

مهارت‌های

شغلی برای

دانش آموزان

بزرگسال در

برنامه‌ها قرار

دارد.